

I. N. I.
DISPUTATIO ETHICA,
DE

MODESTIA,

QUAM,

*Ex Consensu Venerandæ Facultatis Philosophicæ,
in Regiâ Aboensi Academiâ,*

Rectore Magnifico,

D. OLAO WEXIONIO, J. U. D.
ejusdemq; Facultatis Professore consultissimo.

Decano Spectabili,

M. AXELIO KEMPE, Phil. & Pract. &
Hist. P. P. Excellentissimo.

SUB PRÆSIDIO

Reverendi & Praclarissimi Viri,

M. PETRI A. BERGII, Ebr. & Græcæ
Lingg. P. P. celeberrimi Promotoris & Fautoris
tui plurimum colendi,

*Pro honore, & Privilegijs in Philosophiâ solitis,
publico Examine submittit,*

PETRUS J. WANÆUS, FINNO;

*Ad diem 7. Junij, in Auditorio maximo,
A. Cb. MDC LXI. horis solitis.*

A B O Æ,

Excusa à PETRO HANSONIO Acad. Typ.

Nobilissimis & Fortissimis

ERICO Blff/ de Knapfågra & Frögdeböle/
Centurioni Equestri, Vitrico meo, filiali planè
amore colendo;

ERICO Stiernfors/ de Holma & Hactala &c.
Vice-Centurioni Equestri; Avunculo meo pluri-
mum suspiciendo,
Clariss: & Spectatiss:

M. ERICO JUSTANDRO, in Regiâ A-
cademiâ Aboënsi Poëseos Prof. P. Benefactori & Hospiti meo
debito gratæ mentis cultu æternum prosequendo,
Strenuo & Bellica laude spectato

MARTINO ERICI, Centurioni pedestri,
Cognato meo omni honore & officijs afficiendo;
Reverendo & Humanissimo


DN. ARVIDO ROTHOVIO, Sacella-
no in Pälkene vigilantissimo, Affini meo honoratiss:
Integerrimis & Prudentissimis

LAURENTIO JOHANNIS, Præfecto
in inferiori Satacundiâ Regio, Evergetæ meo benevolen-
tissimo, meritâ devoti pectoris affectione æta-
tèr honorando,

HENRICO CLAUDII, Præfecto Gene-
rosissimi Fottii/ in Liurela & Niemis &c. Fautori
meo observando,

*Parvam hanc Disputationem, pro maximis & in-
numeris beneficijs, in gratiss: mentis sym-
bolum, dedico,*

P: Wanæus J. F.



Cum jussu Venerandæ Facultatis Philosophicæ ma-
 teria publici Examinis aliquid debuerim; Et tan-
 ta festinatio ac perturbatio rerum mearum, subtile &
 exquisitum quid non admiserit; placuit de Modestiâ
 paucissimis scribere, ut quæ & ad præsentem actum
 quadret, & accuratâ etiam observatione dignissima
 sit. Spero itaq; tam Venerandam Facultatem quam
 alios in hoc mihi æquarimes nec tam mihi quam tem-
 poris angustia brevitate hanc imputaturos. Pro-
 posito nostro Deus O. M. clementer benedicat!

T H E S I S I.

Cum omnis rei tractatus, monente Arist. ab
 ipsâ Definitione incipere debeat, id hic quoq; ob-
 servandum est. Est ergo Modestia Virtus Moralis, in me-
 diocribus honoribus appetendis, fruendis & fugiendis, debitam
 mediocritatem servare docens.

II. Vox Modestia sumitur 1. Generalitèr, & sic quamvis
 vis animi moderationem, Verecundiam ac pudorem
 notat, hoc modo Cicero eam accipit, lib. 2. off. ubi in-
 quit: Si est in oratione mixta Modestia gravitas, nihil ad-
 mirabilius fieri potest. &c. In hâc generali significatio-
 ne, objectum ejus sunt, loquela, risus, gestus corporis
 omnesq; motus animi, præsertim in rebus secundis.
 2. Specialitèr, pro virtute, honorum cupiditatem mo-
 derante; quæ hujus est loci.

III. *Data Definitionis genus est Virtus Moralis; id- que merito, quia Virtutis definitio, sivè ab Arist. sive Nob. Syllenstolper alijsvè tradita, Modestiae competit. Differentia ab objecto duplici, interno, honorum appetitu, ex- terno, honoribus medicribus; & à duplici actu, appetere aut fugere honores, desumpta est; quæ generi addita, hanc & non aliam Virtutis speciem constituit, eamq; consti- tutam, ab omnibus alijs distingvit.*

IV. *Modestia, ratione Officiorum considerata, docet Virum modestum non ambitiosè honores venari, sed debitos suæ virtuti modestè accipere; de obfatis effu- se non gaudere; de negatis non dolere. Syllensf. Erg. Virt. honores verò in se ab alijs collatos, adver- sus sycophantarum morsus, debito modo defende- re; & in honoribus acquisitis acquiescere, suâque for- te contentum esse, nec immodicos appetere, quæ im- becillitas summa est. Subjèctorum verò respectu pensi- tata, non tantùm in mente delitescat, sed etiam in ver- bis, factis & gestibus efflorescat; undè subjèctum ejus est, non sola mens humana, sed etiam verba, facta, & gestus. In illâ est εἰρωδῶς, in his verò συμβολα- κῶς & repræsentativè.*

V. *Extrema Modestia consistunt, vel ἐν ὑπερβολῇ, in excessu, & vocatur Ambitio; vel ἐν ἐλατῶσι, in defectu, & vocatur honorum contemptus, seu nimia animi demissio.*

VI. *Ambitio est vitium, modestiæ in excessu op- positum, quo quis vel majores ambit honores, quam aut sua Virtus exigit, aut æquitas, & præsens tem- porum conditio permittit; vel meritos licet sibi ho- nores, nimis tamen cupidè ac immodestè persequitur. Huic affinis est præsumptio, quâ ea quæ non inveniunt, vel etiam*

etiam majora, quam revera insunt, nobis vendicamus; quæ ambitionem gignit.

VII. *Nimia animi demissio seu honorum contemptus*, est Vitium, Modestiae in defectu oppositum, quò omnem honorum cupiditatem abijcimus; imò ne debitos quidem ambimus; ultrò autem oblatos, vel planè repudiamus, vel agrè admittimus, indiligenter gerimus, & nullà prorsus curà custodimus.

Quaestiones.

I. *An honores appetere, vel recusare liceat?*

Prius Quaestionis membrum limitatè verum est; quatenus videlicet *honor* est Virtutis præmium, viro virtute prædito, à congruente ejusdem judice collatum, ut Virtus ejus refulgeat, ceteriq; hujus exemplo ad Virtutem excitentur. Ut ergò Virtutem appetere, sic quoque honorem, Virtutis calcar, non modò licitum, sed etiam laudabile est, ejus namq; desiderium optimis ingenijs, naturà implantatur. Hic quoq; disting. 1. Inter *honorem verum*, qui ex virtute fluit, eumq; semper comitatur; & *falsum seu fucatum*, qui fundamento caret. Is licitè appetitur, hic non. 2. Inter *moderatum* appetitum veri honoris, & *immoderatum*; quorum prior licitus, posterior turpis & illicitus est. Posterius quod concernit, veri honoris contemptum, (contrà Diogenem Cynicum, & Anabapt. qui ut omnem Magistratum, ita quoq; honorum gradus contemnunt) penitus rejiciendum statuo, quia pugnat 1. Cum ordinatione divinà, 2. Cum Decalogo. 3. Cum naturà, 4. Cum verà Politià, 5. deniq; cum rectà ratione.

II. *An aliquis modestè proprias laudes allegare possit?*

Primo intuitu hoc incongruum videtur, juxta illud:

Nec Te collaudes &c. & Propria laus sordet. Verùm qui non primariò, seù jactandi, sed consequentèr, calumniæ refellendæ gratiâ se laudaverit, adhuc à tramite Modestiæ non deflexit. Est certè hæc vera cujusque hominis laus, suam innocentiam adversus malevolorum calumnias & morsus, legitimè tueri, partesq; officij ritè administratas decentèr attingere; quod ipsum *Salvatorem* in statu exinanitionis, multoties fecisse constat, quo summam vitæ suæ, & officij ritè præstiti sanctimoniam, adversus Phariseos, & quosvis calumniatores, consequentèr demonstravit.

III. An homo virtute præditus, semper honore dignus censendus?

Non desunt, qui existimant, homines Virtuosos, aliorum injurijs & calumnijs, honore suo spoliari, nec aliter eundem recuperare, nisi par pari referant. Verùm toto errant cælo; nam positâ virtute, & hinc fluente honestâ actione, honor suâ sponte sequitur; atqui in Virtuoso, quâ talis, semper manet Virtus, & Virtuosa actio, E. etiam honor fundamentalis, quia se habent, ut causâ & effectum; quâ positâ, hoc necessariò ponitur. Ut ergò nemo suis convicijs & calumnijs alij Virtutem, itâ nec honorem eripere potis est. Quamobrem, licet Vir bonus & honestus præter meritum, injuriâ ab aliquo afficiatur, at tamen proptereâ, non minus quam antea fuit, honore dignus est.

IV. An benè meritis, in celebri conventu illasâ Modestiâ, possit agrè ferre, si interdum debitus honor sibi non contingat?

Congruum existimatur, Virtutis amore, pauca svaivia, multaq; gravia perpasso, honorem suum debito jure
semper

semper exactum ire; verum hospiti collocanti refragari, rusticitatem sapit; & quia bene meritus lumen est, ideo quemvis locum per Virtuosam suam indolem illustrabit, quò factò, ad digniorem deinceps omnino promovetur, quoniam *alta iudicium mores nobilitatis habent.* alias, si ipse palam affectaret, Modestiae jacturam velociter faceret.

V. *Utrum Extremorum, Modestiae oppositorum, deterius sit?*

Cum omne vitium suam naturam turpe & nocivum esse extra dubitationis aleam sit, ideoque; & haec vitia talia esse, necesse est. Sed in collatione ad se invicem, *ambitionem animi demissione*, seu *honorum contemptu* deteriorem, ideoque; magis vitandam deprehendo. 1. quia homines ambitionis vitio laborantes, *Diabola* similes fiunt; ille enim superbiae pater & origo, ob nimiam honoris cupiditatem, è caelo turbatus esse creditur; & *Salvatori*, ut se ad pedes ejus prosterneret, eumque; adoraret, mandare non erubuit; nunquam autem honorum contemptu, & animi demissione peccasse legitur. 2. *Ambitia* etiam est Vitium longè frequentius, magisque; officit publicae utilitati; ideoque; contemptu honorum deterius, magisque; fugiendum.

Soli Deo gloria

Quæritur & merito vox undè est orta *Magistri?*
Hæc cum non Latio sit benè culta sono.
An qui Artes, partesque; suas *magis terque*, quaterque;
Perdidit felix, ille *Magister* erit?

Haud-

Haudq; refragor in hoc vulgo: sed differo liber.

Ἰσως ἔστι μαγ@; experiens, sapiens.

Persica vox Magus est: à queis sapientia ducta.

Ad Græcos: quibus hæc Philosophia placet.

Ille Magister erit, sapiens qui, quiq; peritus,

Res naturales pensitat ingenio.

Gratulor inde tibi mi Præstantissime PETRE,

Quod tandem studijs invenias requiem.

Det DEUS ulterius tibi portum sine beatum.

Vivere quo possis Tiq; Tuisq; bené.

Hoc Heptasticho, SUO jam per multos annos ὁ μαγιστ@

ἡγι ὁ μαγιστ@ Præstantissimo & Doctissimo Dño.

Petro Wanæo, Philosophia Candidato, felicia &

fausta quævis ad promotionem ipsius Magisterialem,

applaudere & gratulari voluit non ut debuit, sed ut

in tantâ festinatione potuit Feria 3:a Pentecostæ.

ERICUS JUSTANDER

P. P. Aboæ.

Vitabis Libitinam & PETRE posterâ

Cresces laude recens, Melpomene comans

Dum lauro viridi cingit & inserit

Te doctum sophicis vatibus: inclytum

Secernit populo te modò Delius.

Ornatus viridi tempora pampino,

Vives carminibus, qua Polyhymnia

Donabit meritis premia maximis.

Humanissimo Dn. Candidato, Amico veteri & per dilecto

novos honores l. mqi; hoc (schedio) gratulab:

MARTINUS MILTOPEUS

Eloq; Prof, P.

